

Intellectuele Larven

Als intellectueel hou ik mij het liefst buiten het publieke debat. "Publiek" is immers per definitie onverenigbaar met "intellectueel". Dus lees ik veel filosofische boeken, praat met mensen die ook filosofische boeken lezen en ga 's nachts tevreden slapen, namijmerend over filosofische boeken. En voor de zekerheid ligt op mijn nachtkastje een filosofisch boek, voor het geval ik even wakker wordt. Maar meestal slaap ik door, want:

ik ben veilig.

Vannacht was dat anders. Ik werd wakker als larf. Een zuigende, vretende, neukende, rollende en schijtende larf. Een larf waarover gewaakt moet worden. Door honderdduizenden mensen, zo vertelde reclamespotjes onlangs. En die dus nu centraal aangestuurd gaan worden door het Ministerie van Veiligheid. Nee, dit is geen passage uit 1984, dit is Balkenende, Donner en Brinkman die tot u spreken. Dit Ministerie gaat waken over niets minder dan Nietzsche's laatste mens, de mens die niet wil lijden. Doe alles, zegt de laatste mens, maar laat mij niet lijden, ik heb er alles voor over.

Het Nederlandse ambtenarenstelsel gaat op de schop. Duizenden ambtenaren gaan ergens anders werken. Meestal niet fysiek, maar vooral in hun hoofd. Alle rechters die vroeger prutsten met dat ouderwetse weegschaaltje krijgen nu een hoger afwegingskader. Over Amerika hoef ik het niet te hebben, maar ook in Engeland is het duidelijk: op 14 mei 2006 rapporteerde de BBC dat Blair plannen had om de rechten van de mens ondergeschikt te maken aan de nationale veiligheid. In concreto betekent dit dat veiligheid belangrijker is dan alles waar u als mens voor staat. Laat mij niet lijden, ik heb er alles voor over.

In een werkende democratie moet er iets op het spel staan, anders vallen we in slaap. Voor de oorlog emancipeerden de arbeiders, de economische meerderheid. In de jaren zeventig kwamen vrouwen, homo's en nog wat groepen aan de beurt, de getalsmatige meerderheid. In beide gevallen moest er gevochten worden tegen "de machthebbers". Nu is deze emancipatie goeddeels rond en geeft de Nederlander gemiddeld een ruime zeven aan zijn larvenleven. Er is dus geen fundamentele macht meer tegenover de macht, want er staat niets meer op het spel. Maar macht zonder tegenmacht kan zichzelf nooit in de hand houden, zij spiraalt omhoog. En het eindigt pas wanneer het pijn gaat doen, als ons larvenbestaan wordt verstoord en we ineens volwassen moeten worden. Laat me niet lijden, ik heb er alles voor over.

Brinkman doet de angsten over samenvoeging van AIVD (die aan opsporing doet) en de rechterlijke macht (die aan veroordeling doet) af als "een academische discussie". Academische discussies staan buiten de werkelijkheid, dat weten we allemaal. Wanneer luistert het CDA eigenlijk zelf naar intellectuelen? Maar Brinkman past gewoon de beste electorale partijstrategie toe en reageert vanuit de brede consensus. Want het is een trieste waarheid: sinds de val van muur en het ongelijk van links worden veel intellectuelen niet meer serieus genomen, ironisch genoeg ook als ze conservatief zijn.

Wat is nu de diepste oorzaak van dit alles? Laat ik eens een nationalistisch balletje opgooien: wij, Nederlanders, zijn onze identiteit kwijt. En dan heb ik het niet over de

VOC-mentaliteit of André Hazes, maar over onze allergrootste waarde. Hieraan herken ik in het buitenland Nederlanders uit duizenden. Hierop was ik tot voor kort enorm trots. De Hollandse nuchterheid. Alleen de electronicaketen MediaMarkt lijkt deze kernwaarde in de publieke ruimte nog hoog te houden: "Laat je niet voor de gek houden! Ik ben toch zeker niet gek?"

Nu nog is mijn larfzijn te heerlijk. Ik wentel mij in filosofische boekjes, zinnenprikkelend genot en sociale contacten. Mijn leven is een ruime zeven. Maar het vet dikt aan tussen mijn ribben en mijn bed helt steeds meer over, ooit rol ik er uit. Kan ik dan nog rollen, rol ik Nederland uit of heeft dat dan in de geglobaliseerde wereld helemaal geen zin meer? Ik moet in actie komen, maar hoe? Mezelf motiveren door radicaler te denken. Maar radicaliseren, dat is nog zoiets wat tegenwoordig niet meer mag. Binnenkort mág ik de macht niet eens meer in de zwartste termen afschilderen, diep geloven dat een andere maatschappij of cultuur beter is dan de huidige. Maar dan sla ik terug, hoe zinloos ook. Want laat mij niet lijden, ik heb er alles voor over.

<http://www.nrc.nl/binnenland/article524967.ece>